

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ ΕΥΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

Στην εποχή μας απουσιάζουν τα συνταρακτικά θεατρικά θέματα!

Του ΠΑΝ. ΠΑΙΟΝΙΔΗ

Κυπριακό θέατρο και Εύης Γαβριηλίδης εν πολλοίς συμβαδίζουν. Συνοδοπορούν από τα πρώτα βήματα όταν στο μικρό θεατράκι του ΡΙΚ γίνονταν τα πρώτα σοβαρά, επαγγελματικά πετάγματα. Ο ΘΟΚ δημιουργείται το '71 και το '75 αναλαμβάνει Διευθυντής ο Ε.Γ. για να παραμείνει εκεί μέχρι και την αφυπηρέτησή του το '89. Το θέατρο, όμως, η θεατρική πράξη, δεν τον αποχαιρέτησαν. Το μεγάλο μεράκι του Εύη ήταν πάντα η σκηνοθεσία, εκεί όπου το όραμα παίρνει σάρκα και οστά.

Ελεύθερος πια, αδέσμευτος όπως είναι, χρησιμοποιεί όπως θέλει τον χρόνο του. Οι προσκλήσεις από Αθήνα και Θεσσαλονίκη και φυσικά από τα κυπριακά θέατρα είναι συνεχείς. Και στα διαλείμματα το Λονδίνο, η Μέκκα του θεάτρου όπως την αποκαλεί, και το Παρίσι φυσικά για να συμπληρωθεί η εικόνα.

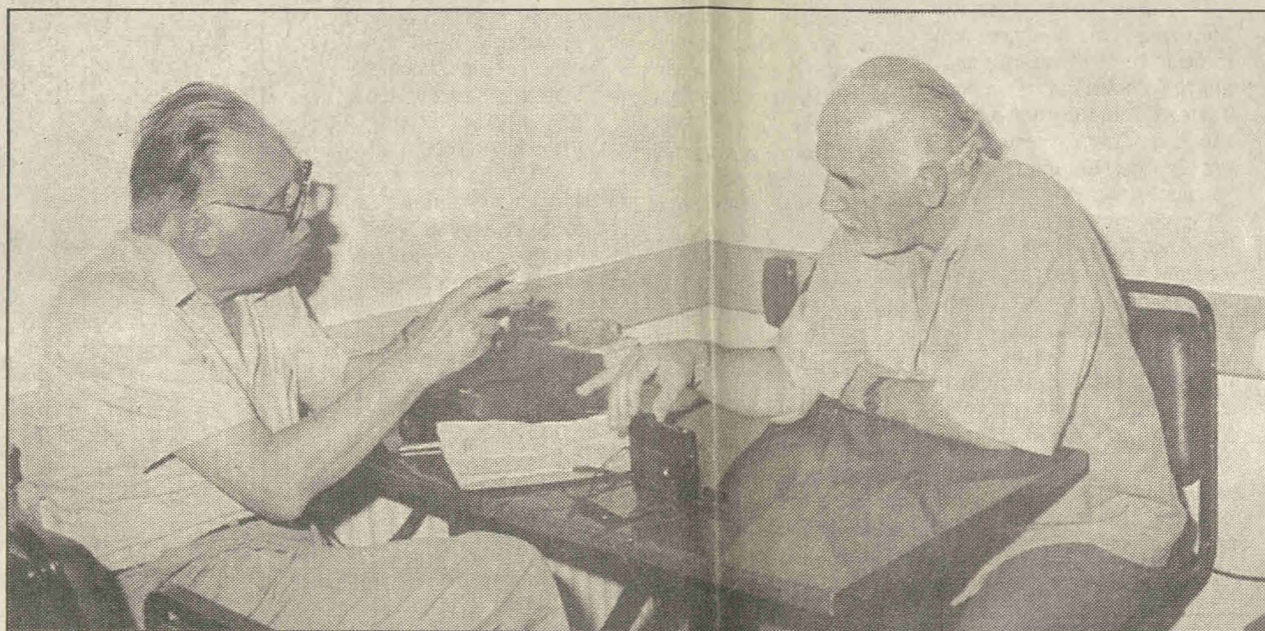
Διπλωματούχος της Σχολής Κουν ο Εύης και με σπουδές στη σκηνοθεσία στο Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη, όπου πήρε από πρώτο χέρι τη γεύση του ACTORS STUDIO είναι το πρόσωπο με το οποίο μπορείς να μιλήσεις για οποιαδήποτε θέματα. Πιο κάτω η περίληψη των όσων είπαμε με τον Εύη ένα απόγευμα στα παρασκήνια του Δημοτικού Θεάτρου.

- Εύη, ετοιμάζεις τις «Ορνίθες» για την Επίδαυρο. Προηγήθηκαν η «Σαμία», οι «Σφήκες» και ξέρω από πρώτο χέρι το πόσο ενθουσιώδεια έγινε δεκτή εκείνη η δουλειά. Ξέρω επίσης πως για χρόνια δίσταζες να δεχθείς την πρόκληση του αρχαίου δράματος. Μίλησέ μου γι' αυτά.

- Είναι αλήθεια, ότι νιώθω μεγάλη ευθύνη κάθε φορά, που θα ασχοληθώ με το αρχαίο δράμα κι ακόμη δεν έχω τολμήσει, κι' ούτε νομίζω ήθελα να τολμήσω, να ανεβάσω μια τραγωδία. Είναι ένα είδος που θαυμάζω αλλά που δεν νιώθω ακόμη έτοιμος να το ανεβάσω τουλάχιστον με ένα τρόπο, που να έχει να πει κάτι περισσότερο από μια σχολική παράσταση. Όταν ξεκίνησα τα καθήκοντά μου στον ΘΟΚ, σαν Διευθυντής, γνωρίζοντας χρόνια τον Νίκο Χαρολάμπους και ξέροντας πόσο είχε εντυπωήσει με τον Κουν στην τραγωδία, του αναθέσαμε τις «Ικέτιδες». Κι' ήταν μια σωστή απόφαση που απέδωσε. Έγινε μια πολύ ωραία παράσταση στη συνέχεια. Ο Νίκος ασχολούμενος με την τραγωδία έδωσε δείγματα ζηλευτά...

Προσωπικά νιώθω πιο πολύ στα νερά μου με την Αττική Κωμωδία. Η πρώτη μου εμφάνιση στην Επίδαυρο ήταν ο «Δύσκολος» του Μένανδρου και, αργότερα, όπως είπες «Οι Σφήκες» και η «Σαμία», που πρέπει λίγο να σε διορθώσω, οι κριτικές εδώ δεν μας εφείσθησαν αλλά ευτυχώς, οι ελλαδικές κριτικές ήταν όλες τόσο καλές...

- Είχα υπόψη μου τις ελλαδικές κριτικές και θυμάμαι πόσο χαρήκαμε μαζί εκεί στην Κόρινθο πηγαίνοντας προς Πάτρα την κριτική στο «Βήμα».

- Δεν είναι παράπονο αυτό που κάνω. Το Αρχαίο Δράμα έχει πιστεύω ατέλειωτους τρόπους ερμηνείας. Είναι, όμως, πεποίθησή μου, ότι ο καλύτερος και ο πιο σωστός τρόπος είναι αυτός που κάνει το Αρχαίο Δράμα, την Αρχαία Κωμωδία να είναι σύγχρονα. Αν τα καταφέρει η πρόταση του σκηνοθέτη να κάνει οικείο και γνωστό το μήνυμά του θα έχει επιτύχει. Δοκιμάστηκαν πάρα πολλοί τρόποι. Και θα' λεγα, ότι στην Ελλάδα, τολμούν περισσότερο οι σκηνοθέτες από ό,τι οι ξένοι, που έχουν μια αντιμετώπιση διαφορετική. Σαν να ασχολούνται με κάτι, που δεν είναι δικό τους. Χωρίς να σημαίνει αυτό ότι δεν υπήρξαν ενδιαφέρουσες σκηνοθετικές προτάσεις από τους ξένους. Οι Γερμανοί θα 'λεγα περισσότερο! Το θέμα λοιπόν είναι το κατά πόσο καταφέρνει η παράσταση να μιλήσει στο σημερινό κοινό. Αν τα καταφέρουμε χωρίς να κάνουμε μεγάλους συμβιβασμούς στο κείμενο, να θίξουμε προβλήματα δικά μας τότε κάνουμε το Αρχαίο Δράμα σύγχρονο! Όπως και τότε μιλούσε το έργο για τα δικά τους προβλήματα και ήταν σύγχρονο. Ο Αριστοφάνης λ.γ. δεν άφηνε τίποτα έξω από τη σάτυρά του! Όπως θα θυμάσαι, στους «Σφήκες» που το ανεβάσαμε με τον Νεόφυτο Ταλιώτη εκμεταλλευτήκαμε τη μανία των Αθηναίων, των τότε και των νυν, να κάθονται και να παρακολουθούν τις δίκες. Ήταν εκείνη τη χρονιά η υπόθεση Κοσκωτά στο ζενίθ της.

- Και δεν θα ξεχάσω το γέλιο που κάναμε με την τότε Υπουργό Μπενάκη όταν ακούστηκε από σκηνής στην Επίδαυρο εκείνο το αγεπανάληπτο του Καραμανλή «Η Ελλάδα είναι ένα απέραντο φρενοκομείο»... Μια κοινή μας φίλη, Εύη, από τα συμπόσια των Δελφών, η Αμερικανίδα Ελληνίστρια Μαριάν Μακντόναλτ, σ' ένα πρόσφατο θιβλίο της τονίζει τη μεγάλη δύναμη του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος να προσαρμόζεται στα εκάστοτε σύγχρονα προβλήματα. «Αρχαίος Ήλιος, σύγχρονο φως» ο τίτλος. Παραθέτει μάλιστα και παραδείγματα από σκηνοθετικές προτάσεις του Πήτερ Σέλλαρς, του Τόνυ Χάρισσον, του Μισούλερ, Σουτζούκι κτλ.

- Ναι, ανέβασε μια υπέροχη «Ορέστεια» και ο Πήτερ Χωλ, τέλεια θα' λεγα, αλλά πολύ ορθόδοξη. Δεν πρόσθεσε, όμως, πιστεύω, τίποτα που να μας κάνει να δούμε το έργο σαν σύγχρονο. Αντί-

θετα η «Ορέστεια» του Πήτερ Στάϊν είχε πολύ σύγχρονους τρόπους αναφοράς και με ταρακούνησε. Να σκεφτείς ότι ο χορός των αντρών ήταν Αθηναίοι, γέροι, που καθόντουσαν σε ένα καφενείο με τον γνωστό, ραχατλίδικο τρόπο, που κάθεται ο Αθηναίος και ακούει τα νέα, που συμβαίνουν στη χώρα του. Συνήθως, όμως, νομίζω, οι ξένοι χρησιμοποιούν τρόπους δικού τους θεάτρου που μας είναι ξένοι.

- Να περάσουμε στο σύγχρονο ρεπερτόριο Εύη. Από ό,τι ξέρω ταξιδεύεις, ψάχνεις και είσαι ενημερωμένος. Πολλοί μιλούν για κρίση ρεπερτορίου. Τι λες;

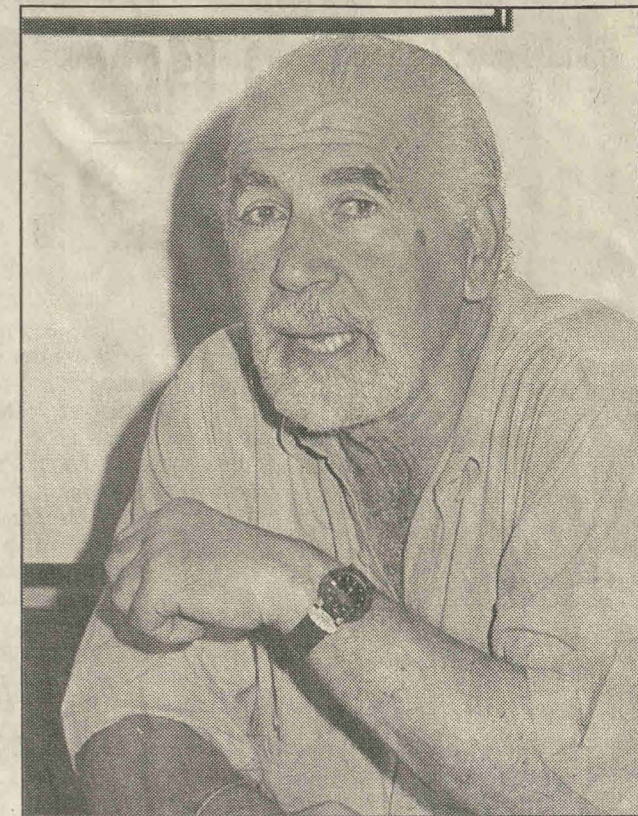
- Πιστεύω, ότι το πιο δύσκολο είδος γραφής είναι το θεατρικό. Μιλώντας έτσι χοντρά, μια Αμερική, βγάζει πολύ λίγους θεατρικούς συγγραφείς που να ξεχωρίζουν. Δύσκολα ξεφυτρώνουν καινούργιοι «σταρ» θεατρικοί. Χωρίς αυτό να σημαίνει, ότι δεν υπάρχουν. Υπάρχει σύγχρονο θέατρο αλλά όχι τέτοιο που θα ανέμενε κανείς. Πέρασε η εποχή των γιγάντων - Άρθουρ Μίλλερ, Τέννεσι Ουίλλιαμς κ.α. Υπάρχουν Αμερικανοί όπως ο Σιέπαρντ, ο Μάμμετ, που γράφουν έργα της καθημερινής μας ζωής. Τα θέματα, όμως, αυτά λες και έχουν σμικρυνθεί. Κι όντας μικρά δεν μπορούν να μεγαλώσουν στο θέατρο. Η θεατρική γραφή, η αρχιτεκτονική εξακολουθεί να είναι θαυμαστή αλλά απουσιάζουν θα 'λεγα στην εποχή μας τα συνταρακτικά θέματα!

- Τι μπορούμε να πούμε για το κυπριακό θέατρο; Ας δούμε γενικά το κυπριακό θέατρο.

- Είμαστε λίγο στάσιμοι στα θεατρικά πράγματα. Ισχύει κι' εδώ η αναλογία των αριθμών. Είμαστε ένας μικρός λαός και δεν είχε τύχη το θέατρό μας! Οι συγγραφείς μας, που γράφουν, είναι λίγοι. Υπάρχουν κάποιες φωνές. Υπάρχει ο Πασιαρδής, που έγραψε το «Γαϊτάνι», που είναι εννέα μονόπρακτα, πραγματικά το κάθε ένα διαμάντι. Δεν ασχολούνται, όμως, πολύ οι συγγραφείς μας με το θέατρο, δεν έχουν φυσικά και τη δυνατότητα να δουν τη δουλειά τους στη σκηνή.

- Τι θα μπορούσαμε να πούμε για τον ΘΟΚ;

- Βεβαίως ο ΘΟΚ ζει σε μια εποχή, που δεν ξέρει πότε κι' αν πρέπει να απλώσει τα φτερά του. Και πόσο θα τ' απλώσει... Πρέπει να πω ότι το θέατρο αντιμετωπίζεται εδώ σ' εμάς με ένα τρόπο ερασιτεχνικό. Παρ' όλο που η Πολιτεία βοηθά οικονομικά το κοινό μας αν δει κανείς τους αριθμούς, δεν αυξάνεται. Ξεκινήσαμε θυμάμαι, στον ΘΟΚ με τις παιδικές μας παραστάσεις. Ήταν μια εποχή που άρχισαν τα παιδιά να έρχονται στο θέατρο με τις μαμάδες τους δεν τα καταφέραμε, όμως, να περάσει το θέατρο στα γυμνάσια. Συνδικαλιστικά οι καθηγητές αρνήθηκαν να φέρουν

τα παιδιά στο θέατρο την ώρα του μαθήματος. Επομένως μέχρι τα 12 τα παιδιά βλέπανε θέατρο και το περίμεναν κι από τα 12 μέχρι τα 18 το ξεχάσανε.

Τελευταία βλέπω ένα καινούργιο ρεύμα φοιτητών να έρχεται το καλοκαίρι στο θέατρο.

- Τι νομίζεις, ότι χρειάζεται για να κάνει ένα καινούργιο δήμο το κυπριακό θέατρο προς τα εμπρός;

- Πρώτο το θέατρο στα σχολεία. Δεύτερο να γίνουν δραματικές σχολές. Κάποιοι Κύπριοι σπουδάζουν στην Ελλάδα. Πολλούς τους χάνουμε, μένουν εκεί, άλλοι έρχονται.

- Από ό,τι ξέρω ήταν στη σκέψη σου η δημιουργία μιας Δραματικής Σχολής.

- Ήταν, έγιναν πολλές προσπάθειες, τελικά, όμως, ναυάγησε η όλη υπόθεση. Όταν πριν πολλά χρόνια ξεκίνησα σαν Διευθυντής κι' έκανα μια μελέτη το Δ.Σ. του ΘΟΚ έκανε κάποιους τεχνοκρατικούς υπολογισμούς και απερίφηη η Σχολή. Κι επί εποχής σου υπεβλήθη, από ό,τι ξέρω, προϋπολογισμός για Δραματική Σχολή και δεν ενεκρίθη από το Κράτος. Ιδιωτικές πρωτοβουλίες σ' αυτό τον τομέα θα' να καταδικασμένες οικονομικά. Παράλληλα, πρέπει να πω, συμβαίνει κάτι παράξενο. Δεν υπάρχει Κύπριος ηθοποιός, που να κάθεται. Και πιστεύω, ότι τώρα με την ανάπτυξη των θεατρικών καναλιών και τη δημιουργία θεατρικών ομάδων στις πόλεις θα κερδίσει έδαφος το θέατρο. Όμως, θα πρέπει να αντικρυστεί σοβαρά το θέατρο από την Πολιτεία σαν μια μορφή διαπαιδαγώγησης.

- Εύη τι σκέφτεσαι πέρα από το καλοκαίρι, πέρα από την Επίδαυρο; Ξέρω ότι έχεις πολύ στενές σχέσεις με το αθηναϊκό θέατρο, σε ζητάνε συνεχώς από την Ελλάδα.

- Η αλήθεια είναι, ότι όταν αφυπηρέτησα από τον ΘΟΚ ήθελα να ξεκουραστώ. Κι' από τότε, στα πέντε αυτά χρόνια, δεν τα κατάφερα γιατί όλο και κάτι συμβαίνει. Τελευταία σκηνοθέτησα ένα έργο του Μανώλη Κορρέ στο «Εθνικό», δούλεψα στο Κρατικό Βορείου Ελλάδας. Τώρα μπροστά μου έχω ένα κατάλογο έργων που μου έστειλε και πάλι το Εθνικό, στον ΘΟΚ σίγουρα κάποιο έργο θα περισσέψει και για μένα. Προσωπικά εισηγήθηκα δύο-τρία έργα που θα' θελα να κάνω. Ο ένας είναι Μαριβά, «Το παιχνίδι του Έρωτα και της Τύχης». Επίσης πρότεινα στο Εθνικό τον «Ψεύτη» του Φκολντόνι και τον «Φιλάργυρο» του Μολιέρου. Πρότεινα επίσης για το επόμενο καλοκαίρι και πάλι στο Εθνικό τους «Επιτρέποντες» του Μαϊνανδρου, έχοντας υπόψη μου να κάνω κάτι παρόμοιο με τη Σαμία.

- Έχεις επίσης αρκετά στενές σχέσεις με το αγγλικό θέατρο.

- Πρέπει να ομολογήσω, ότι για μένα δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά από του να βλέπω ωραίες παραστάσεις. Και το Λονδίνο είναι, πιστεύω, αυτή τη στιγμή Μέκκα του Θεάτρου. Έχουν καταρχήν δύο υπέροχα κρατικά θέατρα, παράλληλα έχουν τρία θέατρα στο Στράτφορντ ον Έιβον.. να προστεθεί το ελεύθερο θέατρο, που ανεβάζει υπέροχες παραστάσεις. Το' κανα σκοπό λοιπόν κάθε χρόνο να πηγαίνω για 15-20 μέρες στο Λονδίνο και να ζω κάθε μέρα τις απογευματινές και βραδινές ώρες απολαμβάνοντας θέατρο.

Υπάρχουν και μικροσκοπικά θεατράκια, κάτω σε υπόγεια, πάνω από μπαρραρίες, συγγραφείς που δοκιμάζουν την τύχη τους, σκηνοθέτες.

ΕΟΔ: ΣΟΒΑΡΗ ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑ

Όχι στη συγκεντροποίηση